

Nr 197.

Godkänd i första kammaren den 25 maj 1917.

Godkänd i andra kammaren den 25 maj 1917.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dets Kungl.

Maj:ts proposition med förslag till lagar om ändrad lydelse av § 23 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, av § 5 mom. 2 e), § 20 och § 62 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 samt av § 6 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862, dets Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lagar om ändrad lydelse av §§ 17 och 32 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862, av §§ 10 och 12, § 15 mom. 2, § 20 mom. 5, § 34 samt § 43 mom. 1 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863 samt av §§ 7 och 16 i förordningen angående kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg den 5 maj 1882, dets ock tre inom riksdagen i ämnet väckta motioner.

(Konstitutionsutskottets utlåtande nr 14.)

Till Konungen.

Genom den 4 sistlidne april 1917 dagtecknade propositioner, nr 181 och 192, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionerna bilagda i statsrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionerna fogade förslag till

1:o) lag om ändrad lydelse av § 23 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862,

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 14 saml. 59 häft. (Nr 197.)

lag om ändrad lydelse av § 5 mom. 2 e), § 20 och § 62 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 samt

lag om ändrad lydelse av § 6 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862; och

2:o) lag om ändrad lydelse av §§ 17 och 32 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862,

lag om ändrad lydelse av §§ 10 och 12, § 15 mom. 2, § 20 mom. 5, § 34 samt § 43 mom. 1 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863 samt

lag om ändrad lydelse av §§ 7 och 16 i förordningen angående kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg den 5 maj 1882.

Vidkommande förevarande lagförslag har riksdagen endast kunnat i oförändrad form antaga det till propositionen nr 181 fogade förslaget till lag om ändrad lydelse av § 6 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

I övrigt hava ovanberörda av Eders Kungl. Maj:t framlagda lagförslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick godkännas, utan har riksdagen i anledning av förevarande propositioner ävensom en av de i ärendet väckta motionerna för sin del antagit lagar av den lydelse här nedan angives. Beträffande skälen till de i lagförslagen vidtagna ändringarna får riksdagen hänvisa till riksdagens konstitutionsutskotts i ärendet avgivna utlåtande nr 14.

De av riksdagen alltså i anledning av propositionerna nr 181 och 192 för dess del antagna lagar införas här som följer:*)

1:o) **Lag**

om ändrad lydelse av §§ 23 och 75 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att §§ 23 och 75 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 23.

Ordföranden — — — — —
— — — utsedda.

*) De delar av lagtexten, i vilka riksdagen gjort ändring, äro utmärkta med kursiverad stil.

Sedan protokollet blivit justerat, skall tillkännagivande därom ske från predikstolen i kyrkan nästa sön- eller helgdag, då gudstjänst hålles. Hör till kommun jämväl annex- eller kapellförsamling, skall dylikt tillkännagivande ske allenast i kommunens huvudkyrka.

§ 75.

Medlem av kommunen, som åt kommunalstämmans eller fullmäktiges beslut uti kommunens gemensamma angelägenheter ej nöjes, äger rätt att, där han tilltror sig kunna visa, att beslutet kränker hans enskilda rätt eller eljest vilar på orättvis grund, eller att det icke i laga ordning tillkommit, eller att det står i strid med allmän lag eller författning eller annorledes överskrider deras befogenhet, som beslutet fattat, däruti rättelse söka genom besvär, vilka, jämte det överklagade beslutet, böra till Konungens befallningshavande ingivas inom trettio dagar efter det *tillkännagivande om verkställd justering av det över beslutet förda protokoll enligt § 23 ägt rum*, dagen då det skedde likväl oräknad; och åligger det klaganden därjämte såväl att vid besvären foga bevis om dagen, då *berörda tillkännagivande ägde rum*, som ock att, inom fjorton dagar efter det tiden för besvärens inlämnande utgått, till kommunalstämmans ordförande ingiva diariiuutdrag däröver, att han sig besvärat.

Försummar — — — — —

— — — verkställighet.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1917.

2:o) Lag

om ändrad lydelse av § 5 mom. 2 e) och mom. 3 b), § 13, § 20 och § 62 i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 5 mom. 2 e) och mom 3 b), § 13, § 20 och § 62 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 5.

2. — — — — —

e) Domhavanden skall vid offentlig, i en eller flera *av ortens mest spridda tidningar* minst sex dagar förut kungjord förrättning sammanräkna de avgivna rösterna. Denna förrättning skall påbörjas, så snart omständigheterna det medgiva, och senast inom fjorton dagar från valets förrättande.

Vid — — — — — avslutad.

3. — — — — —

b) I stad — — — — — tillkännagivas.

För — — — — — assureras.

Sammanräkningen av rösterna skall påbörjas inom sju dagar från valets förrättande; och skall tid och ställe för sammanräkningen minst tre dagar därförut kungöras i en eller flera *av ortens mest spridda tidningar*.

Valets — — — — — avslutad.

§ 13.

Är någon missnöjd med valet, må han däröver hos Konungen anföra underdåniga besvär; och skall han, vid förlust av talan, sist inom en månad efter den dag, då valet avslutats, ingiva sina till Konungen ställda besvär till Konungens befallningshavande, som genom kungörelse, vilken i en eller flera *av ortens mest spridda tidningar* införes, utsätter viss kort tid, inom vilken underdånig förklaring över besvären må avlämnas till Konungens befallningshavande, varjämte Konungens befallningshavande från domhavande eller magistrat, som verkställt röstsammanräkningen, infortrar de avgivna valedlarna samt övriga valet rörande handlingar. Sedan den för förklarings avgivande bestämda tid tilländagått, har Konungens befallningshavande att besvären jämte de förklaringar, som må hava inkommit, ävensom protokoll över valet, valedlarna och övriga valet rörande handlingar ofördröjligen till Konungen insända för att i dess regeringsrätt skyndsamt föredragas och avgöras.

Ej — — — — — företedda.

Skiljes — — — — — underrättas.

§ 20.

Kungörelse om urtima landsting skall utfärdas av Konungens befallningshavande, och böra de ärenden, som därvid skola handläggas, i kungörelsen uppgivas. Kungörelsen skall av Konungens befallnings-

havande i god tid avsändas för intagande minst fjorton dagar före mötet i en eller flera av länets mest spridda tidningar.

Landstingets ordförande skall om mötet särskilt underrättas.

§ 62.

Besvär — — — — besvär.

Konungens befallningshavande skall efter landstingets avslutande ofördröjligen i länskungörelserna ävensom i en eller flera av länets mest spridda tidningar införa tillkännagivande ej mindre om dagen för landstingets avslutande än även underrättelse om den tid, inom vilken de till Kungl. Maj:t ställda besvären böra till Konungens befallningshavande ingivas, ävensom därom, att landstingets beslut kommer att, på sätt i § 61 sägs, inom kommunerna anslås.

Vinnes — — — — upphäva.

Över landstingets beslut, som i § 2 mom. 6—9 avses, må ej klagas.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1917.

3:o) Lag

om ändrad lydelse av § 6 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Härigenom förordnas, att § 6 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Mom. 1. Kallelse till valförrättningen utfärdas av magistraten samt kungöres för varje valkrets minst åtta dagar förut genom offentligt anslag å rådhuset och kallelsens införande i den tidning, varuti överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas.

I kallelsen skall tiden för valförrättningen noggrannt angivas.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1917.

4:o) **Lag**

om ändrad lydelse av §§ 17, 32, 41 och 42 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Häri genom förordnas, att §§ 17, 32, 41 och 42 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 17.

Ordföranden — — — — — utsedde.

Sedan protokollet blivit justerat, skall *tillkännagivande därom ske från predikstolen i kyrkan nästa sön- eller helgdag, då gudstjänst hålles.*

§ 32.

Protokoll — — — — — verkställa.

Sedan protokollet blivit justerat, skall *tillkännagivande därom ske från predikstolen i kyrkan nästa sön- eller helgdag, då gudstjänst hålles.*

§ 41.

Medlem av församlingen, som åt kyrkostämmans beslut i församlingens gemensamma angelägenheter ej nöjes, äger rätt att, där han tilltror sig kunna visa, att beslutet kränker hans enskilda rätt eller eljest vilar på orättvis grund, eller att det icke i laga ordning tillkommit, eller att det står i strid med allmän lag eller författning, eller annorledes överskrider deras befogenhet, som beslutet fattat, däruti rättelse söka genom besvär, vilka, jämte det överklagade beslutet, böra inom trettio dagar efter det *tillkännagivande om verkställd justering av det över beslutet förda protokoll enligt § 17 ägt rum*, dagen då det skedde likväl oräknad, ingivas, i mål, som uti § 2 mom. 1, 2, 3 och 4 äro nämnda, till det domkapitel, varunder kyrkoförsamlingen hör, men i andra mål till Konungens befallningshavande i länet; och åligger det klaganden därjämte såväl att vid besvären foga bevis om dagen, då *berörda tillkännagivande ägde rum*, som ock att, inom fjorton dagar efter det tiden för besvärs inlämnande utgått, till kyrkostämmans ordförande ingiva diariuutdrag däröver, att han sina besvär inlämnat å ort som vederbör.

Försummar klaganden något av vad sålunda är föreskrivet, må beslutet kunna gå i verkställighet.

Konungens befallningshavande och domkapitlet böra giva varandra av besvären del, när ärendet kan anses höra till gemensam behandling.

§ 42.

Medlem av församlingen, som vill styrka, att kyrkoråds eller skolråds beslut i församlingens gemensamma angelägenheter vilar på orättvis grund, eller icke är i laga ordning tillkommet, eller står i strid med allmän lag eller författning, eller annorledes överskrider deras befogenhet, som beslutet fattat, ävensom den, som tilltror sig kunna visa, att något av kyrkoråd eller skolråd fattat beslut kränker hans enskilda rätt, äger, där ej beslutet är av rent förberedande eller verkställande art eller med avseende å överklagandet därav i lag eller författning annorlunda är stadgat eller detsamma innefattar varning för oenighet i äktenskap, fullfölja talan mot beslutet i enahanda ordning som i § 41 bestämts för klagan över kyrkostämmas beslut; dock att, *där beslutet uteslutande rör enskild persons förhållande, tiden för talans fullföljande skall beräknas från den dag, då beslutet blivit klaganden genom utdrag av protokollet delgivet, dagen då det skedde likväl oräknad; skolande diariütdrag, varom i § 41 förmäles, inom där bestämd tid ingivas till kyrkorådets eller skolrådets ordförande.*

Utan hinder av förd klagan må beslutet gå i verkställighet, därest icke den prövande myndigheten annorledes förordnar.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1917.

5:o) Lag

om ändrad lydelse av §§ 10 och 12, § 15 mom. 2, § 20 mom. 5, § 34 samt § 43 mom. 1 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.

Härigenom förordnas, att §§ 10 och 12, § 15 mom. 2, § 20 mom. 5, § 34 samt § 43 mom. 1 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 10.

Mom. 1. Kallelse — — — — — sammanträdet.

Mom. 2. Kungörelsen skall, utom i fall, varom nästföljande moment handlar, minst en vecka före stämman anslås vid församlingens pastors-expedition.

Mom. 3. För ärende, som fordrar så skyndsam handläggning, att kungörelsen icke hinner anslås inom den tid, som nu är föreskriven, må kyrkostämman hållas efter kortare anslagstid; dock må vid sålunda kungjord stämman beslut ej fattas om utgift eller erläggande av bidrag därtill.

Mom. 4. Kungörelsen skall tre gånger, om det medhinner, men minst en gång införas i den tidning, vari överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas, så ock i minst två andra av huvudstadens dagliga tidningar.

Mom. 5. I det fall, varom i mom. 3 förmäles, skall kungörelsen även anslås å kyrkodörr.

Mom. 6. Behandlas å territorialförsamlings kyrkostämman fråga, som rör även medlemmar av icke territoriell församling, skall kungörelsen anslås även vid denna församlings pastorsexpedition.

§ 12.

Ordföranden åligger att ärendena till överläggning framställa samt tillse, att ej andra frågor företagas än de, som uti kungörelsen upptagna äro. Ny fråga kan vid kyrkostämman väckas, men icke förr än vid annan stämman och efter vederbörlig kungörelse avgöras.

§ 15.

Mom. 2. Det justerade protokollet skall därefter å förut kungjord dag offentligen uppläsas, varjämte en förteckning över de vid stämman fattade beslut anslås vid församlingens pastorsexpedition och införas i den tidning, vari överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas, så ock i minst två andra av huvudstadens dagliga tidningar.

§ 20.

Mom. 5. Delegerades beslut skall, efter föregången justering, å förut kungjord dag offentligen uppläsas, varjämte tillkännagivande om beslutet skall införas i den tidning, vari överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas, så ock i minst två andra av huvudstadens dagliga tid-

ningar. Beslutet jämte meddelad besvärshänvisning skall genom protokollsutdrag och skrivelse, som ordföranden på delegerades vägnar undertecknar, tillställas församlingarnas kyrkoherdar med anmodan att låta vid pastorsexpeditionerna anslå tillkännagivande om beslutet. Om delegerades beslut bör ämbetsmyndighet, som äskat ärendets handläggning av församlingarna, jämväl erhålla underrättelse.

§ 34.

Protokoll — — — — — verkställa.

Det justerade protokollet skall därefter, i den mån det ej uteslutande rör enskild persons förhållande, å förut kungjord dag offentligen uppläsas, varjämte en förteckning över de vid sammanträdet fattade beslut anslås vid församlingens pastorsexpedition och införes i den tidning, vari överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas, så ock i minst två andra av huvudstadens dagliga tidningar.

§ 43.

Mom. 1. Den, som åt kyrkostämmas beslut ej nöjes, äger att, där beslutet honom rör och han tilltror sig kunna visa, att beslutet kränker hans enskilda rätt eller eljest vilar på orättvis grund, eller att det icke i laga ordning tillkommit, eller att det står i strid med allmän lag eller författning, eller annorledes överskrider deras befogenhet, som beslutet fattat, däruti rättelse söka genom besvär, vilka, jämte det överklagade beslutet, böra antingen till överståthållarämbetet eller till stadens konsistorium, alltefter målets ekonomiska eller ecklesiastika beskaffenhet, på sätt besvärshänvisning i varje fall närmare utvisar, inlämnas före klockan tolv å fjortonde dagen efter den, då beslutet, på sätt ovan berört är, offentligen upplästes, eller om helgdag då inträffar å nästa söckendag därefter, dagen för beslutets uppläsande likväl oräknad; och åligger det klaganden därjämte såväl att vid besvären foga bevis om dagen, då beslutet upplästes, som ock att, inom åtta dagar efter besvärstidens utgång, till kyrkostämmans ordförande ingiva diarieutdrag däröver, att han sina besvär inlämnat å ort, som vederbör.

Försummar — — — — — verkställighet.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1917.

6:o) **Lag**

om ändrad lydelse av §§ 7 och 16 i förordningen angående kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg den 5 maj 1882.

Härigenom förordnas, att §§ 7 och 16 i förordningen angående kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg den 5 maj 1882 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 7.

Kyrkofullmäktige välja årligen inom sig vid sitt första sammanträde under året med slutna sedlar ordförande och vice ordförande.

Underrättelse om dessa val skall av ordföranden meddelas ej mindre Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet för att genom dess försorg införas i någon av stadens tidningar än även stadens magistrat, stiftets domkapitel samt de särskilda territoriella församlingarnas kyrkoherdar.

§ 16.

Sedan protokollet blivit justerat, skall *utdrag av detsamma, innefattande däruti förekommande beslut, tillika med tillkännagivande om justeringens verkställande genom* skrivelse, som av ordföranden å kyrkofullmäktiges vägnar undertecknas, tillställas församlingarnas kyrkoherdar med anmodan att ombesörja *dels att berörda protokollsutdrag må för envar, som önskar av detsamma taga del, å ordinarie mottagningstid hållas tillgängligt å församlingarnas pastorsexpeditioner, dels ock att meddelande härom ävensom nämnda tillkännagivande om protokollets justering* uppläsas från predikstolarna, vilket bör ske i alla stadens kyrkor på samma dag. Denna dag utsättes av fullmäktige, som böra föranstalta om *översändandet av protokollsutdrag jämte tillkännagivande om verkställd justering* så skyndsamt, att *berörda meddelanden må kunna uppläsas i kyrkorna* senast andra söndagen efter den dag, då *i protokollet förekommande beslut* fattats.

Där — — — — — bestyrkt.

Den — — — — — efter rättelse.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1917.

Stockholm den 25 maj 1917.

Med undersätlig vördnad.